

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/266/2015
Identifikačné číslo spisu:	1111244616
Dátum vydania rozhodnutia:	28.01.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Petříková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:1111244616.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne F., bývajúcej v K., zastúpenej Advokátskou kanceláriou FUTEJ & Partners, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Radlinského č. 2, v mene a na účet ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Daniel Futej, proti žalovanej Slovenskej republike, zastúpenej Národnou bankou Slovenska, so sídlom v Bratislave, ul. Imricha Karvaša č. 1, o náhradu škody vo výške 1 949,30 € s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 8 C 193/2011, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 12. mája 2014 sp. zn. 6 Co 231/2014, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovanej náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Okresný súd Bratislava I (ďalej aj „súd prvého stupňa“) rozsudkom zo 16. januára 2014, č.k. 8 C 193/2011-308, zamietol návrh žalobkyne na podanie prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru Európskej únie. Zamietol taktiež návrh žalobkyne na zaplatenie sumy 1 949,30 € s 9,25% úrokom z omeškania ročne od 19. apríla 2011 do zaplatenia titulom náhrady škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom žalovanej podľa zákona o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov č. 514/2003 Z.z. v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z. z.“). Žalovanej náhradu trov konania nepriznal.

Návrh na začatie prejudiciálneho konania pred súdnym dvorom Európskej únie súd prvého stupňa zamietol s odôvodnením, že nie je povinný predložiť prejudiciálnu otázku formulovanú žalobkyňou súdnemu dvoru, pretože sa nejedná o súd rozhodujúci v poslednom stupni, proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustný opravný prostriedok a nejde tu ani o posúdenie platnosti ustanovenia práva únie, ale výlučne o otázku výkladu práva Európskej únie, respektíve jeho porušenia. V danom prípade tak nebolo potrebné skúmať naplnenie niektorej z výnimiek zbavujúcich súdny orgán povinnosti položiť prejudiciálnu otázku. Súdny dvor nerozhoduje o sporných skutkových otázkach konania pred národným súdom, ani o výklade alebo aplikácii vnútroštátneho práva. Súd prvého stupňa po posúdení návrhu žalobkyne na predloženie ňou navrhovaných prejudiciálnych otázok dospel k záveru, že tento nie je

dôvodný, pretože odpoveď na uvedené otázky nemá bezprostredný súvis s prebiehajúcim konaním v tom zmysle, že by ho determinovala po právnej stránke. Súd prvého stupňa sa nestotožnil s názorom žalobkyne, že inštitút verejnej ponuky majetkových hodnôt je zjavne totožný s inštitútom verejnej ponuky cenných papierov vzhľadom na to, že tieto inštitúty sú upravené rôznymi predpismi Európskej únie a sú upravené a zadefinované v rôznych zákonných ustanoveniach právneho poriadku SR, a to v § 126 a v § 120 zák. č. 566/2001 Z. z.

Pokiaľ ide o návrh vo veci samej súdu prvého stupňa z vykonaného dokazovania vyplynulo, že žalobkyňa sa stala členkou X. (ďalej len „družstvo“) v období od roku 2002 do roku 2010. Z vykonaného dokazovania ďalej vyplynulo, že uznesením Okresného súdu Bratislava I z 11. apríla 2011, sp. zn. 3 K 95/2010, bol na majetok družstva ako úpadcu vyhlásený konkurz, do funkcie správcu bol ustanovený Mgr. F. a veritelia družstva boli vyzvaní na prihlásenie pohľadávok. Žalobkyňa si prihlásila voči družstvu pohľadávku vo výške žalovanej sumy, ktorá bola správcom konkurznej podstaty v celom rozsahu popretá. V súčasnosti je na súde prvého stupňa vedené incidenčné konanie pod sp. zn. 7 Cbi 122/2011 a dosiaľ nie je právoplatne skončené. Súd prvého stupňa svoje rozhodnutie vo veci samej odôvodnil tým, že žalobkyňa v konaní nepreukázala vznik škody ani nesprávny úradný postup Národnej banky Slovenska (ďalej len „NBS“) vo vzťahu k družstvu. S poukazom na ustálenú judikatúru Najvyššieho súdu SR a ČR (rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 Cz 110/84, sp. zn. 4 Cdo/199/2005, rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 25 Cdo 1404/2004) mal za to, že nárok na náhradu škody podľa zákona č. 58/1969 Zb., ako aj zákona č. 514/2003 Z. z., môže byť v občianskom súdnom konaní úspešne uplatnený voči štátu až vtedy, ak nemožno dosiahnuť uspokojenie pohľadávky veriteľa voči dlžníkovi iným titulom, napr. titulom vydania bezdôvodného obohatenia voči tomu, kto tento prospech získal a je povinný ho vydať. Preto ak má žalobkyňa pohľadávku voči subjektu, ktorý ju získal ako prospech a má povinnosť tento prospech vydať, resp. kým nepreukázala bezúspešné domáhanie sa úhrady pohľadávky voči dlžníkovi, nie je daný základný predpoklad zodpovednosti štátu, či už podľa zákona č. 58/1969 Zb. alebo zákona č. 514/2003 Z. z., a tým ani predpoklad existencie škody. Vzhľadom na to súd prvého stupňa uzavrel, že žalobkyňa sa ako bývalá členka družstva, s ktorým bola v právnom vzťahu a z ktorého jej v prípade vystúpenia vzniklo právo na vyplatenie vyrovnacieho podielu, musí domáhať zaplatenia svojej pohľadávky voči družstvu, keďže družstvo je vo vzťahu k nej v pozícii dlžníka/povinného, resp. osoby, ktorá je povinná žalobkyni vydať získaný prospech v podobe vyrovnacieho podielu. Žalobkyňa teda primárne mala uplatňovať svoj nárok voči družstvu, resp. voči členom predstavenstva a kontrolnej komisie družstva, a až v prípade bezúspešnosti vymoženía predmetnej pohľadávky by do úvahy prichádzalo uplatňovania náhrady škody voči štátu (v prípade preukázania zodpovednosti žalovanej za škodu). Z tohto dôvodu nemohol súd v rozhodnom čase ustáliť, či a najmä v akej výške vznikla žalobkyni škoda, ktoré okolnosti sú rozhodné aj pre plynutie premĺčacej doby na uplatnenie nároku na náhradu škody voči štátu. Súd prvého stupňa ďalej konštatoval, že aj v prípade preukázania škody žalobkyňou, jej návrhu by nebolo možné vyhovieť z dôvodu nepreukázania tvrdeného nesprávneho úradného postupu žalovanej. Žalobkyňa považovala za nesprávny úradný postup: 1/ oneskorené zistenia neaktuálnosti údajov zahrnutých do Prospektu investície družstva (X.) a tým údajnej neplatnosti Prospektu investície a následné oneskorené zakázanie činnosti družstva, 2/ prijatie nedostatočných opatrení na nápravu protiprávneho stavu po zistení prerokovaní nedostatkov, 3/ prijatie nedostatočných opatrení na nápravu protiprávneho stavu po zistení závažných pochybení obchodníka pri činnosti voči družstvu. Pri posudzovaní existencie žalobkyňou vytýkaného nesprávneho úradného postupu zo strany NBS sa stotožnil s tvrdením žalovanej. Vo vzťahu k jednotlivým nesprávnym úradným postupom uvedeným žalobkyňou podrobne konkretizoval, z akých dôvodov dospel k záveru, že NBS dohľad nad dohliadaným subjektom - družstvom - nezanedbala a nedopustila sa nesprávneho úradného postupu. O trovách konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne proti rozsudku súdu prvého stupňa rozsudkom z 12. mája 2014 sp. zn. 6 Co 231/2014 rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti potvrdil a žalovanej nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. V odôvodnení rozhodnutia odvolací súd uviedol, že sa stotožnil so záverom súdu prvého stupňa, že v konaní nebol preukázaný nesprávny úradný postup zo strany Národnej banky Slovenska pri vykonávaní dohľadu nad činnosťou

družstva. Poukázal na podrobné odôvodnenie napadnutého rozsudku. Mal za to, že nie je sporné, že NBS bola povinná vykonávať dohľad nad činnosťou družstva ako vyhlasovateľa verejnej ponuky majetkových hodnôt, v konaní však bol sporný rozsah tohto dohľadu. Treba vziať do úvahy, že až od účinnosti novelizovaného ustanovenia § 129 ods. 3 zákona č. 566/2001 Z.z. (novela zákona č. 566/2001 Z.z. vykonaná zákonom č. 129/2010), teda až od 1. júna 2010 boli povinnosti vyhlasovateľa verejnej ponuky majetkových hodnôt rozšírené tak, že družstvo ako vyhlasovateľ verejnej ponuky majetkových hodnôt malo zákonom uloženú povinnosť dodržiavať schválený prospekt investície. Teda až od 1. júna 2010 mohla NBS dohliadať, či družstvo dodržiava schválený prospekt investície. Tiež povinnosť aktualizovať prospekt investície v zmysle § 125c ods. 1 v spojení s § 127 ods. 4 zákona č. 566/2001 Z.z. bola vyhlasovateľovi verejnej ponuky majetkových hodnôt stanovená až od 1. januára 2009 na základe novelizovaného ustanovenia § 127 ods. 4 zákona č. 566/2001 Z.z. (novela zákona č. 566/2001 Z.z. vykonaná zákonom č. 558/2008 Z.z.). Počas celej doby od vyhlásenia verejnej ponuky majetkových hodnôt zodpovedal investorom za pravdivosť a úplnosť údajov v prospekte investície štatutárny zástupca vyhlasovateľa verejnej ponuky majetkových hodnôt (§ 128 ods. 1 písm. h/ zákona č. 566/2001 Z.z.), pokiaľ ide o rizikovosť portfólia, zákon č. 566/2001 Z.z. neukladal vyhlasovateľovi verejnej ponuky majetkových hodnôt, teda ani družstvu žiadne povinnosti v oblasti rozloženia rizík, na rozdiel od iných dohliadaných subjektov, (napr. správckové spoločnosti pre kolektívne investovanie). Preto tieto neexistujúce povinnosti družstva nemohla NBS kontrolovať. NBS nevykonávala dohľad nad finančnými ukazovateľmi družstva ako sa mylne domnieva žalobkyňa. NBS mohla podľa platnej právnej úpravy kontrolovať len to, či družstvo plní informačné povinnosti v zmysle ustanovenia § 126 až § 130 zákona č. 566/2001 Z.z. Žalobkyňa si musela byť vedomá toho, že s jej investíciou je spojené riziko, a že doterajší alebo propagovaný výnos nie je zárukou budúcich výnosov (ustanovenie § 129 ods. 1 písm. b/ zákona č. 566/2001 Z.z. v znení platnom do 21. júla 2013; § 126 až § 130 boli zo zákona č. 566/2001 Z.z. vypustené novelou vykonanou zákonom č. 206/2013 Z.z. účinným dňa 22. júla 2013). Ak si toho žalobkyňa vedomá nebola, nemožno to pričítať na ťarchu Národnej banky Slovenska v zmysle zásady, podľa ktorej neznalosť zákona neospravedľuje. To isté platí aj pokiaľ ide o argumentáciu žalobkyne, že o rozsahu dohľadu NBS nad činnosťou družstva nemala vedomosť. Z uvedeného je zjavné, že v konaní nebol preukázaný základný predpoklad vzniku zodpovednosti za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom štátu v zmysle § 9 zákona č. 514/2003 Z.z., ktorým je nesprávny úradný postup štátu zastúpeného Národnou bankou Slovenska. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa, ktorého prípustnosť odôvodňovala ustanovením § 237 písm. f/ O.s.p. a dôvodosť ustanovením § 241 ods. 2 písm. a/, b/, c/ O.s.p. Podľa jej názoru odvolací súd pristúpil k rozhodnutiu o odvolaní žalobkyne svojvoľne, arbitrárne a formalisticky. Rozhodnutie odvolacieho súdu nevychádza z objektívneho a komplexného posúdenia rozhodujúcich skutočností a je založené na nesprávnych skutkových a právnych zisteniach, keďže tieto zistenia vychádzajú z vykonaného dokazovania prvostupňovým súdom, ktoré je neúplné. Rozsudok odvolacieho súdu je nepreskúmateľný, v dôsledku čoho došlo k porušeniu práva žalobkyne na spravodlivý súdny proces, a teda k odňatiu žalobkyni možnosti konať pred súdom podľa § 237 písm. f/ O.s.p. V zmysle uvedeného má za to, že dovolanie je prípustné a dôvodné. Tým, že súd prvého stupňa, ako aj odvolací súd vec nesprávne právne posúdil, umožnili, aby aj v budúcnosti dochádzalo k porušeniu zákona na úkor občanov, ktorí ako vhodné a zákonom chránené zhodnotenie ich finančných prostriedkov zvoľia ich investovanie v rámci subjektov dohliadaných žalovanou. Odvolací súd, rovnako aj súd prvého stupňa pri svojom rozhodovaní nezohľadnili, resp. nevyhodnotili správne žalobkyňou navrhnuté dôkazy, a to správu správcu konkurznej podstaty úpadcu X. o stave konkurzu a jeho výpoveď v konaní sp. zn. 7 C 206/2011, z ktorých jednoznačne vyplýva, že aktuálny stav konkurzu je taký, že objektívne vylučuje možnosť žalobkyne ako veriteľa uspokojiť sa z konkurzu sp. zn. 3 K 95/2010. Navrhla, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Žalovaná vo svojom vyjadrení k dovolaniu žalobkyne sa stotožnila s dôvodmi rozhodnutí súdov nižších stupňov, ako aj ich právnym posúdením a navrhla dovolanie žalobkyne zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr to, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa (§ 236 a nasl. O.s.p.).

Dovolanie má v systéme opravných prostriedkov občianskeho súdneho konania osobitné postavenie. Ide o mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno napadnúť (len) právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, avšak nie v každom prípade, ale iba ak ho právna úprava pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky je v dovolacom konaní oprávnený rozhodnutia odvolacieho súdu preskúmať len v rozsahu, v ktorom bol jeho výrok napadnutý, pričom je viazaný uplatneným dovolacím dôvodom vrátane toho, ako ho dovolateľ obsahovo vymedzil (§ 242 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd nie je viazaný rozsahom dovolacích návrhov v prípadoch uvedených v ustanovení § 242 ods. 2 písm. a/ až d/ O.s.p. Ak nejde o vady uvedené v § 237 ods. 1 O.s.p., neprihliada na vady konania, ktoré neboli uplatnené v dovolaní, iba že by tieto vady mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Pre účely predmetného dovolacieho konania je vhodné zdôrazniť, že dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a nemožno sa ním úspešne domáhať revízie skutkových zistení súdov nižších stupňov, ani výsledkov nimi vykonaného dokazovania. Dovolací súd tu nie je treťou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať rozhodnutie z akýchkoľvek hľadísk. Posúdiť správnosť a úplnosť skutkových zistení, a to ani v súvislosti s právnym posúdením veci nemôže dovolací súd už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy. Dovolacie konanie má (a to je potrebné osobitne zdôrazniť) prieskumnú povahu; aj so zreteľom na ňu dovolací súd - na rozdiel od súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu - nemá možnosť vykonávať dokazovanie (viď § 243a ods. 2 veta druhá O.s.p.).

Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. dovolanie je prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4.

V danom prípade dovolaním žalobkyne nie je napadnutý zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu, ale taký potvrdzujúci rozsudok, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že dovolanie proti nemu je prípustné, a nejde ani o potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, ktorým by súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. Dovolací súd v prejednávanej veci dosiaľ nerozhodoval, preto ani nevyslovil právny názor, ktorým by boli súdy viazané. Z týchto dôvodov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že dovolanie žalobkyne nie je podľa § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. (procesne) prípustné.

Dovolanie žalobkyne by mohlo byť procesne prípustné, len ak by v konaní, v ktorom bol vydaný napadnutý rozsudok, bolo postihnuté niektorou zo závažných procesných väd uvedených v § 237 ods. 1 O.s.p. Povinnosť skúmať, či konanie nie je zaťažené niektorou z nich vyplýva pre dovolací súd z ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p. Dovolací súd sa preto neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale zaoberal sa tiež otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 ods. 1 O.s.p. (tzv. vady zmätočnosti). Toto ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu (rozsudku aj uzneseniu) odvolacieho súdu vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Treba uviesť, že z hľadiska § 237 ods. 1 O.s.p. sú právne významné len tie procesné nedostatky, ktoré vykazujú znaky procesných väd taxatívne vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia. Iné vady (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) a prípadne nesprávne právne posúdenie veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), i keby k nim v konaní došlo a prípadne aj mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, nezakladajú prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia. Z hľadiska posúdenia existencie niektorých procesných väd v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. ako dôvodu, ktorý zakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, nie je pritom významný subjektívny názor účastníka, že v konaní došlo k takejto vade, ale len jednoznačné, všetky pochybnosti vylučujúce zistenie, že konanie je skutočne postihnuté niektorou z taxatívne vymenovaných väd.

Dovolateľka existenciu procesných väd konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdila a procesné vady tejto povahy v dovolacom konaní nevyšli najavo. Prípustnosť jej dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

S prihliadnutím na obsah dovolania a v ňom vytýkané nesprávnosti sa dovolací súd osobitne zaoberal otázkou, či postupom súdov nebola dovolateľke odňatá možnosť konať pred súdom.

Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie taký závažný procesný postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie tých procesných práv účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva.

Dovolateľka v dovolaní namietala, že konanie je postihnuté práve takouto vadou založenou na nedostatočnom odôvodnení (resp. nepreskúmateľnosti) rozhodnutia odvolacieho súdu (§ 157 ods. 2 O.s.p.), čo súčasne zakladá porušenie jej práv na súdnu ochranu (čl. 46 ústavy) a právo na spravodlivé súdne konanie (čl. 6 Dohovoru) v tom, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov, neurčitost', nezrozumiteľnosť a nevyporiadanie sa so všetkými jej odvolacími námietkami a námietkami uvádzanými v konaní a preto v konaní v konečnom dôsledku vec nesprávne právne posúdil.

Pokiaľ žalobkyňa namieta nedostatky týkajúce sa odôvodnenia dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu, treba uviesť, že právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva ako aj z rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky totiž vyplýva, že tak základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ako aj právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru, v sebe zahŕňajú aj právo na rovnosť zbraní, kontradiktórnosť konania a odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 383/2006); právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu.

Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a nie sú prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov; ktoré by popreli zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojej judikatúre opakovane zdôraznil, že nezávislosť rozhodovania všeobecných súdov sa má uskutočňovať v ústavnom a zákonom procesnoprávnom a hmotnoprávnom rámci. Procesnoprávny rámec predstavujú predovšetkým princípy riadneho a spravodlivého procesu, ako vyplýva i z čl. 46 a nasl. ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru. Jedným z týchto princípov predstavujúcich súčasť práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 Dohovoru) a vylučujúcich ľubovôľu pri rozhodovaní je aj povinnosť súdu, presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy a svoje rozhodnutia náležite odôvodniť (§ 132 a § 157 ods. 1 O.s.p. m. m. I. ÚS 243/2007), pritom starostlivo prihliadať na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia (§ 157 ods. 2 O.s.p.) musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a

právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnuť v odôvodnení svojho rozhodnutia dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami, na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Všeobecný súd pritom musí súčasne vychádzať z materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (§ 1 O.s.p.; obdobne napr. IV. ÚS 1/2002, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09, I. ÚS 501/11). Z práva na spravodlivé súdne konanie v tejto súvislosti vyplýva aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05, II. ÚS 76/07, obdobne Kraska c/a Švajčiarsko z 29. apríla 1993, séria A, č. 254-B, str. 49, § 30). Štruktúra práva na odôvodnenie je rámcovo upravená v § 157 ods. 2 O.s.p. Táto norma sa uplatňuje aj v odvolacom konaní (§ 211 ods. 2 O.s.p.). Vo svojej ustálenej judikatúre ústavný súd zdôraznil, že odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (m. m. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok (IV. ÚS 489/2011). Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všeobecných súdov (tak prvostupňového súdu, ako aj odvolacieho súdu a prípadne aj dovolacieho súdu), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (IV. ÚS 350/2009).

Za arbitrárny, resp. nedostatočne zdôvodnený treba považovať rozsudok všeobecného súdu aj v situácii, keď všeobecný súd svoj právny záver nezdôvodní zo všetkých zákonných hľadísk, ktoré v danej veci prichádzajú do úvahy (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. I. ÚS 154/2005 z 28. februára 2006).

Dovolací súd dospel k záveru, že rozsudok súdu prvého stupňa (v spojení s potvrdzujúcim rozsudkom odvolacieho súdu v zmysle § 219 ods. 2 O.s.p.) spĺňa vyššie uvedené kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 157 ods. 2 O.s.p. (§ 219 ods. 1, 2 O.s.p.), a preto ho nemožno považovať za nepreskúmateľný, neodôvodnený, či zjavne arbitrárny (svojvoľný). Odôvodnenie rozsudku zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia, čo platí tak pre rozsudok prvého stupňa (§ 157 ods. 2 O.s.p.), ako aj pre rozsudok odvolacieho súdu (§ 219 ods. 2 O.s.p.). Súslednosti jednotlivých častí odôvodnení a ich obsahové (materiálne) náplne, zakladajú súhrnne ich zrozumiteľnosť i všeobecnú interpretačnú presvedčivosť; tým však nie je zodpovedaná (ani inak dotknutá) otázka správnosti právneho posúdenia veci konajúcimi súdmi.

Súdy oboch stupňov jasne a dostatočne vysvetlili právne dôvody, pre ktoré žalobu zamietli. Zhodli sa na tom, že v konaní nebol preukázaný nesprávny úradný postup zo strany Národnej banky Slovenska pri vykonávaní dohľadu nad činnosťou družstva. Nie je sporné, že Národná banka Slovenska bola povinná vykonávať dohľad nad činnosťou družstva ako vyhlasovateľa verejnej ponuky majetkových hodnôt, v konaní však bol sporný rozsah tohto dohľadu. Až účinnosťou novelizovaného ustanovenia § 129 ods. 3 zákona č. 566/2001 Z.z. (novela zákona č. 566/2001 Z.z. vykonaná zákonom č. 129/2010 Z.z.), teda až od 1. júna 2010 boli povinnosti vyhlasovateľa verejnej ponuky majetkových hodnôt rozšírené tak, že družstvo ako vyhlasovateľ verejnej ponuky majetkových hodnôt malo zákonom uloženú povinnosť dodržiavať schválený prospekt investície. Teda až od 1. júna 2010 mohla Národná banka Slovenska dohliadať, či družstvo dodržiava schválený prospekt investície. Tiež povinnosť aktualizovať prospekt investície v zmysle § 125c ods. 1 v spojení s § 127 ods. 4 zákona č. 566/2001 Z.z. bola vyhlasovateľovi verejnej ponuky majetkových hodnôt stanovená až od 1. januára 2009 na základe novelizovaného ustanovenia § 127 ods. 4 zákona č. 566/2001 Z.z. (novela zákona č. 566/2001 Z.z. vykonaná zákonom č. 558/2008 Z.z.). Počas celej doby od vyhlásenia verejnej ponuky majetkových hodnôt zodpovedá investorom za pravdivosť a úplnosť údajov v prospekte investície štatutárny zástupca vyhlasovateľa verejnej ponuky majetkových hodnôt (§ 128 ods. 1 písm. h/ zákona č. 566/2001 Z.z.) pokiaľ ide o rizikovosť portfólia, zákon č. 566/2001 Z.z. neukladal vyhlasovateľovi verejnej ponuky majetkových hodnôt a teda ani družstvu žiadne povinnosti v oblasti rozloženia rizík, na rozdiel od iných dohliadaných subjektov (napr. správcovské spoločnosti pre kolektívne investovanie). Preto tieto neexistujúce povinnosti družstva nemohla NBS kontrolovať. NBS nevykonávala dohľad nad finančnými ukazovateľmi

družstva ako sa mylne domnieva žalobkyňa. NBS mohla podľa platnej právnej úpravy kontrolovať len to, či družstvo plní informačné povinnosti v zmysle ustanovenia §§ 126 až 130 zákona č. 566/2001 Z.z. Žalobkyňa si musela byť vedomá toho, že s jej investíciou je spojené riziko a že doterajší alebo propagovaný výnos nie je zárukou budúcich výnosov (ustanovenie § 129 ods. 1 písm. b/ zákona č. 566/2001 Z.z. v znení platnom do 21. júla 2013, § 126 až § 130 boli zo zákona č. 566/2001 Z.z. vypustené novelou vykonanou zákonom č. 206/2013 Z.z. účinným dňa 22. júla 2013). Ak si toho žalobkyňa vedomá nebola, nemožno to pričítať na ťarchu Národnej banky Slovenska v zmysle zásady, podľa ktorej neznalosť zákona neospravedľuje. To isté platí aj pokiaľ ide o argumentáciu žalobkyne, že o rozsahu dohľadu NBS nad činnosťou družstva nemala vedomosť. V konaní nebol preukázaný základný predpoklad vzniku zodpovednosti za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom štátu v zmysle § 9 zákona č. 514/2003 Z.z., ktorým je nesprávny úradný postup štátu zastúpeného Národnou bankou Slovenska. Pokiaľ žalobkyňa v odvolacom konaní zotrvala na svojej argumentácii, aj odvolací súd sa stotožnil s právnym záverom súdu prvého stupňa o neopodstatnenosti žaloby z uvádzaných dôvodov, ponúkol dostatočné vysvetlenie toho, prečo z právneho hľadiska nebolo možné akceptovať argumentáciu odvolateľa (žalobkyne).

K námietke nesprávneho hodnotenia dôkazov je potrebné uviesť, že v zmysle § 132 O.s.p. dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci. Nesprávne vyhodnotenie dôkazov nie je vadou konania v zmysle § 237 O.s.p. Pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu vecne nesprávne, no táto skutočnosť ešte sama osebe nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p. (pre úplnosť treba dodať, že nesprávne vyhodnotenie dôkazov nie je samostatným dovolacím dôvodom ani vtedy, keď je dovolanie procesne prípustné - viď § 241 ods. 2 písm. a/ až c/ O.s.p.).

Obsah dovolacích námietok smeroval tiež k spochybneniu správnosti právneho posúdenia veci konajúcimi súdmi (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Súd ale právnym posúdením veci neodníma účastníkovi konania možnosť uplatnenia jeho procesných práv v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. (viď uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 112/2001 zverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 43/2003 a uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 50/2002 uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 1/2003).

Na základe uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že žalobkyňa neopodstatnene namieta, že v konaní jej postupom súdu bola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.).

Z dôvodov vyššie uvedených dospel dovolací súd k záveru, že prípustnosť dovolania žalobkyne nevyplýva z § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. ani z § 237 O.s.p. Dovolanie preto odmietol podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. bez toho, aby skúmal opodstatnenosť dovolateľkou uplatnených dovolacích dôvodov v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p. So zreteľom na odmietnutie dovolania sa nezaoberal napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s ustanoveniami § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O.s.p., keď žalovanej (ktorej vzniklo právo na náhradu trov konania) v dovolacom konaní náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, lebo žalovaná nepodala návrh na jej priznanie (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.